

Mátyás király és a székely ember lánya

Mátyás királynak, amikor még legényember volt, volt egy hű szolgája. Gondolt egyszer

valamit a király, s azt mondta ennek a hű emberének:

- Van kint az országút mellett egy kő. Menj ki az országútra, állj a kő mellé. És minden embert, aki csak az országúton elmegy, kerítsd oda, hogy azt a követ nyúzza meg. Ez a királyparancsolata, ez a király akarata! Jutalmat ad érte! Így akarja kipróbálni a népe eszt!

Kimegy a hű szolga, s odaáll a kőhöz. S mondja a parancsot. Azzal s a jutalom ígérettel sokembert odakerített, de mindmegannyi a vállát húzogatta. S mind csak azt mondta:

- Ugyan már! Hogy nyúzzunk meg egy követ? Volt, aki próbálta, volt, aki meg sem próbálta.

Egyszer egy székely ember is ment arra a lányával. Azt is odakerítette a szolga, hogy segítsen azoknak, akik épp próbáltak volna a nyúzást. Egyszer csak azt mondja a lányocska, ahogy a többiek ott nyúlakódnak s tanakódnak:

- Apám, menjen fel kend Budára Mátyás királyhoz, és mondja meg neki, hogy vétesse előbb a kőnek a vérit, akkor majd megnyúzzuk! Ránézett a székely ember a lányára, s bólintott. S ment egyenesen Budára, Mátyás királyhoz. Azt mondja Mátyás király a székely embernek, feleletül a kérésre:

- Hát te honnan tanultad ezt, te székely ember, hogy én előbb vérét vétessem a kőnek?

Furfangos egy ember vagy te! A székely ember nem akart más tudásával díszelegni, még a lányával sem. Elmondta szépen, hogy van egy lányocskája, annak a fejből való ez a gondolat. Mátyás király nézett egyet. De tetszett neki az egyenes szó. Adott a székely embernek egy csomó pénzt, meg két szem diót. S azt mondta neki:

- Vidd el ezt a lányodnak. Ültesse el őket, de olyan földbe, hogy fa nélkül megnőjenek. Akkor

jöjjön fel hozzám. Mert jutalmul talán feleségül is veszem!

A székely ember, mit tehetett, hazavitte a két diót, s odaadta a lányának. Azt mondta neki:

- No, most neked is adott Mátyás király bajt eleget! A lányocska azonban csak mosolygott. Egyszeribe föltörte, s megette a két diót. És csak várt.

Mátyás király is várt. De most már csak a lány válaszát várta, nem a kő megnyúzását. Amellől a hű szolgáját is visszarendelte.

Egy idő múlva azt mondja a lány az apjának:

- No, most már menjen fel apám Mátyás királyhoz. Mondja meg neki, hogy már kifejlődtek a diók. A lány két kis keblecskéje volt az. A székely ember fölment most is szépen Budára, megvitte Mátyás királynak az üzenetet. Mátyás király meghallgatta az üzenetet. Gondolkodott, s adott a székely embernek két szál kendert. S ő meg, Mátyás király, azt az üzenetet küldte a székely lánykának, hogy abból a két szál kenderből, s nem többől, csináljon főkötőt a királyi rezidenciának. S adott most is a székely embernek egy csomó pénzt. A székely ember azt a két szál kendert szomorúan vitte haza a lányának: hogy csinál az abból főkötőt? Mondta is a lányának:

- Most adott csak a király bajt neked! S szóról szóra elmondta a király parancsát. De a lány látott az udvaron két szál forgácsot. Felvette, s azt mondta az apjának:

- Vigye fel kend ezt Mátyás királynak, és mondja meg neki, hogy csináljon előbb ő ebből a két forgácsból szövőszéket, csöllőt, vetélő fát. Akkor majd én is csinállok rajta főkötőt abból a két szál kenderből, amennyi kell. A székely ember ismét megjárta Budát. Mátyás király most

azt felelte:

- Mondd meg a lányodnak, tele van a padlásom lukas korsóval. Ha azt mind befoldja, herceget kap férjül! Visszaüzent erre a székely ember lánya, hogy ő szívesen megfoldja a korsókat, de csak a visszájukról. A király fordította ki előbb a

korsókat, mert színéről semmit sem lehet szépen megfordani. Mátyás király erre azt üzent a székely emberrel, annak a jó eszű kislánynak:

- Mondd meg a lányodnak, hogy ha igazán olyan nagyon okos, akkor jöjjön föl ő is Budára hozzám, de úgy, hogy se az úton, se az útfélen, se öltözve, se öltözetlen, s ha olyan dolgos is, mint okos, én magam veszem feleségül. Hozzon ajándékot is, mégpedig úgy, hogy mégse hozzon, amikor pedig belép, köszönjön is, ne is!

- No, most már tetézve adott bajt neked a király! - mondta otthon a szegény székely.

De a lány egyszeribe fogott egy verebet, szitába tette: az lesz az ajándék. Volt az apjának egy nagy hálója, ruhaként azt vette föl. Volt az apjának egy szamara, annak megfogta a farkát, elindította maga előtt, s ment a nyomán. Így nem az ország útján ment, hanem a szamar nyomán. Amikor odaért a királyhoz, épp csak meghajtottta magát, de nem szólt, vagyis köszönt is, nem is. Ruha helyett hálóban volt, vagyis föl is volt öltözve, nem is. Elővette a szitát, megmutatta a verebet. Az persze rögtön elrepült. Vagyis volt ajándék, s mégse lett.

Mivel pedig nemcsak okos volt, hanem dolgos is, meg szép is, Mátyás király rögtön fölkelt a trónusáról, egyszeribe megcsókolta, kezét fogott vele, megmátkásodtak. Meglett a nagy bál, olyan bál volt, hogy a Duna vize egyszer s akkor váltott volt borrá, mikor Mátyás királynak a lakodalma volt. Nagyon jól éltek egy darabig, míg új házások voltak! De egyszer nagy sokadalom lett a városban. Nagy vásár Budán! Amint a szekerek összegyűróztak, egy szegény embernek a kancája lefeküdt, és csikót ellett, de egy más embernek a szekere alatt. Mikor a szegény ember meglátta, hogy a kancája megcsikózott, ki akarta húzni a csikót a másik szekér alól, amely előtt nem is voltak lovak. De az ember, akié a szekér volt, nem engedte: azt mondta, hogy a csikót az ő szekere csikózta! Felpanaszolták végül a királynak is a dolgot. De bizony azt mondta Mátyás király is, hogy azé a csikó, akinek a szekere alatt találták. Nagyon megbúsulta a szegény kárvallott ember magát. No de, ahogy kijönnek a törvényházból, mit hall? Azt, hogy a királyné még okosabb, mint az ura. Elhatározta, hogy bemegy a királynéhez, és attól kér tanácsot, sőt igazságot. Be is ment rögtön Mátyás király feleségéhez, és elpanaszolta neki a baját. Azt mondja neki a királyné, a hajdani okos székely lányka:

- Ó, te, szegény ember! Látszik, hogy szegény ember vagy! No de én segítek rajtad! Menj el, és szerezz egy hálót és egy evezőt, olyant, amivel a vízben szokás halászni s evezni. Menj ki a mezőre, és ott a homokban csapkodj az evezővel, mintha a halat kergetnéd a háló felé, a hálóval pedig úgy csinálj, mintha halásznál. Úgy is tett a szegény ember. És a király arra járt, meglátta. Rögtön behívatta, hogy micsoda szamar ember kend, hogy a homokban halat keres!

Mondja rá a szegény ember azt, amire a királyné tanította:

- Bizony nincs ott hal! De a szekér aljának sincsen csikója!

- Hej, te szerencsétlen ember, tudom, hogy a feleségem tanácsolta neked ezt! No, neked ez nem baj, neked visszarendelem a csikódat. De a számadásnak nincs vége a megszegyenyítesemért! A király úgy megharagudott, hogy a felesége ilyen tanácsot adott a szegény embernek, hogy rögtön bement a feleségéhez, ráripakodott, hogy eltakarodjék azonnal a házból, a nap meg ne süsse ott többet! Azt mondta erre csöndesen az asszony, ismerve az ura hirtelen természetét:

- Nem bánom, elmegyek, akár tüstént, csak engedd meg, hogy amit legjobban szeretek s

kedvelek, azt is elvihessem magammal! Azt mondta erre a király:

- Azt jó szívvel megengedem.

Még aznap elköltözött az asszony egy kis házba, amelynek még üveg sem volt az ablakán, csak hártya. Tudta, hogy az urának olyan szokása van, hogy ha este lefekszik a paplanos ágyba, rögtön igen mélyen elalszik. Hát ahogy este lett, négy emberrel odament, a paplannak a négy szegét megfogatta, és elvitette a királyt is oda, ahová ő költözött, abba a hártyás ablakú házba. Mikor Mátyás király másnap megébredett, és látja, hogy alig lát ki az ablakon, azt mondja:

- Mi az? Hol vagyok? Ki merte ezt tenni velem?

Azt mondja csöndesen a királyné:

- Megengedted, hogy elvigyem magammal, amit legjobban szeretek; hát elhoztalak magammal! Erre megcsókolták egymást, és bár máig se haltak volna meg!